

Liivi lahe meretuulepargi KKK

Eesti Vabariigi valitsus on andnud nõusoleku Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa menetluse algatamiseks. Millised on projekti järgmised sammud ja tegevused?

Kui KMH programm saab kinnitatud, siis jätkame uuringutega Liivi lahe merealal. Juba on teostatud esmased merepõhja uuringud, tuule mõõtmised, jää uuringud ja linnustiku uuringud. Senised uuringud kinnitavad, et asukoht on meretuulepargi jaoks sobiv.

Keskkonnamõjude hindamine ja uuringud kestavad eeldatavalt vähemalt kuni 2022. aasta lõpuni.

Paralleelselt valmib ka meretuulepargi eelprojekt, mille käigus selgub tehniline lahendus ja alternatiivid (kus asuvad tuulikud, kaablid, alajaamad jne).

Millal saavad kohalikud inimesed Liivi lahe meretuulepargi arenduse osas arvamust avaldada?

Korraldame KMH programmi koostamise ja hilisema aruande kokkupanemise protsessi vältel korduvalt ametlikke ja mitteametlikke avalikke arutelusid, kus on võimalik osaleda kõigil huvilistel. Ühtlasi on alati oodatud kõik ettepanekud, tähelepanekud või küsimused ka jooksvalt ja otse.

Miks arendatakse meretuuleparki just sellele alale?

Liivi lahe meretuulepargiks välja valitud alal on sobivad tuuleolud ja sobiv sügavus. Lisaks on lähedal Pärnu sadam, mis muudab hooldustööd efektiivsemaks. Ka soosib arendust uus loodav võrguühendus – Eesti-Läti kolmas *interconnector* valmib aastal 2021.

Kuidas Eesti Energia 10 aastat tagasi Liivi lahe meretuulepargi projekti omandas?

Eesti Energia AS esitas 27.02.2010 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile 27.02.2010 redaktsiooni veeseaduse (VeeS) § 226 lõike 2 kohase hoonestusloa taotluse avaliku veekogu koormamiseks meretuulepargiga.

Kas Liivi lahe meretuulepark saab olema Eesti esimene?

Liivi lahe meretuulepargi arendus on olemasolevatest meretuule projektidest hetkel kõige kaugemale jõudnum. Enefit Greenil on samal ajal arendamisel ka Loode-Eesti meretuulepark.

Kes saab meretuulepargist kasu?

Puhtamast energiast saab kasu kogu rahvas. Ühtlasi loob tuulepargi ehitamine ja hooldamine uusi töökohti. Lisaks on kohalike omavalitsuste toetusüsteem praegu majandus- ja kommunikatsiooniministeriumis väljatöötamisel, millest tuleneb regulatsioon, kuidas hakkab kohalik kogukond saama ka otsest rahalist vm kasu meretuulepargi asumisest nende läheduses.

Kuidas hakkaks toimuma meretuulepargi ehitamine?

Meretuulepargi ehitamine algab merepõhja ettevalmistusest, vundamentide paigaldamisest, turbiinide ja alajaamade paigaldusest ja kaablite vedamisest.

Kui palju hakkab ehitustegevus saarel ja mandril elavaid inimesi segama?

Tänaste eelduste kohaselt ei tekita ehitustegevus märgatavat müra. Muuhulgas kasutame allveetöödel müra summutavaid meetmeid. Mõnevõrra muutub tihedamaks laevaliiklus Pärnu sadama ümbruses. Kokkuvõtvalt jääb aga tegevus tööstuspiirkonda või elanikest kaugemale ehk segamist saab olema minimaalselt.

Mis siis saab, kui mõni meretuulepargi tuulikust katki läheb?

Tuulikuid hooldatakse korrapäraselt. Rikke korral parandab hooldusmeeskond rikke.

Kas Liivi lahe meretuulepargi püstitamise toob kaasa uusi elektriliine? Kuhu?

Jah, kuni põhivõrgu alajaamani, see on ca 40km 330kV liini. . Häädemeestel Eesti Energia AS omanduses 4 alternatiivset asukohta maismaa alajaama rajamiseks,

Kas Liivi lahe meretuulepargi valmides langeb elanike jaoks ka elektrihind?

Tavatarbija jaoks sõltub elektri hind hinnatasemest Nord Pooli turupiirkonnas. Iga lisanduv võimsus suurendab pakkumist ja mõjutab hinda alanemise suunas. Samas sõltub see ka teiste tootjate tootmisvõimsustest ja seega ei saa otseselt välja tuua, kui palju avamere tuulepark elektri hinda vähendab.

Kas Lätiga juba koostöö käib?

Liivi lahe meretuulepargi arendusala piirneb mereplaneeringus ette nähtuid arendusalaga. Seetõttu on sellel projektil potentsiaal saada Eesti-Läti energiasektori ühisprojektiks. Läti avalikkus kui ka riik on kaasatud antud KMH programmi ja hilisema aruande koostamisse.

Inimese tervist ja heaolu puudutavad küsimused:

Kas meretuulikud hakkavad segama tele- ja raadiolaineid?

Ei

Kas tuulikud kiirgavad midagi, mis mõjub keskkonnale, sh inimestele halvasti?

Tuulikud ei kiirga ning mingit kiirgusega seotud ohtu tuulikutega seoses ei ole.

Kas tuulikud tekitavad müra?

Kaasaegsed tuulikute müra tase on tuuliku juures ca 105dB, mis on samal tasemel näiteks muruniiduki müraga. Tuulikust eemal müra tase langeb, . Meretuulepark asub rannikust 10-16 km kaugusele ja seega rannaaladel müra kosta ei ole.

Keskkonda puudutavad küsimused:

Millist mõju avaldab meretuulepark loodusele, merekeskkonnale, merepõhjale? Kas tuulikud osutavad ohtu lindudele?

Eesti mereala planeeringu raames on tehtud üleriigiline linnustiku uuring – sealsest uuringust tuleb välja, et Liivi lahe tuulepark mõju lindudele ei ole tuulepargi arendust takistav.

Tuulikud võivad lindudele ohtu osutada juhul, kui toimub linu ja tuulikulabade või tuuliku enda vaheline kontakt, st lind lendab vastu tuulikut või saab hoobi selle labalt. Võttes arvesse et tänapäeva tuulikud on aeglase pöörlemiskiirusega ning enne tuulikute paigutamist tehakse tuulepargi alale linnustiku uuring, millega välditakse tuulikute paigutamist lindude, eriti rändlindude, nn. lennukoridoridesse, siis on reaalsuses sellise olukorra tekkimine väga harv ja väikese tõenäosusega.

Millised linnuliigid võivad ohus olla?

See sõltub alati konkreetsest tuulikupargi asukohast ning eelnevate põhjalike uuringute ning leevendusmeetmetega minimiseeritakse võimalik oht lindudele.

Kalandus on Liivi lahe meretuulepargi arenduse piirkonna üks olulisemaid majandustegevusi – kuidas me kavatseme seda uurida?

Uurime KMH käigus ka mõju kalastikule ja kudealadele, viime läbi kevadräime uuringud ja sügisräime uuringud ning tuulepargi mõju kalapüügivõimalustele.

Üldised küsimused:

Kui palju tuuleparke ja tuulikuid on EE-l?

Eesti Energia tütarettevõttel Enefit Greenil on Eestis ja Leedus kokku 20 tuuleparki ja 165 tuulikuid Enefit Greenil on Eestis hetkel kokku 15 tuuleparki kokku 106 tuulikuga (258,8 MW). 20 tuulepargi koguvõimsuseks on 398MW. Seejuures asub suurima võimsusega tuulepark Leedus (60MW). Eesti võimsaim tuulepark on Aulepas (48 MW).

Millal viimati Eestis tuulepark valmis?

Viimased suuremad tuulepargid, Paldiski ja Narva tuhavälja tuulepark, said Eestis valmis 2012-2013 aastatel. Väiksemaid, nt kolme tuulikuga parke on rajatud ka hiljem, viimane neist 2016. aastal.

Kui kõrged (madalaim, keskmine, kõrgeim) on Eestis hetkel tuulikud ja vastavad numbrid EE kohta?

Eesti kõige kõrgem tuulik asub hetkel Saaremaal – Eleon – 180 m (torn 122 m). EE kõige kõrgemad tuulikud asuvad Leedus Silute tuulepargis – 170 m (torn 110 m).

Millised tuulepargiprojektid on EE-l praegu töös?

Eesti Energia koos Enefit Greeniga otsib pidevalt võimalusi taastuvenergia, sh tuuleenergia arendamiseks kontserni kõigil koduturgudel. Poolikuid tuuleenergia arendusi on nii Eestis, Leedus kui ka Soomes. Eestis on hetkel EE ja EG arendusportfellis lisaks Liivi lahe meretuulepargile ka Tootsi, Risti, Saarde valla ja Pärnu linna tuulepargid ning Loode-Eesti meretuulepark.

Milline projekt on kõige kaugemale jõudnud ehk milline tuulepark võiks kõige esimesena valmis saada?

Loodame juba järgmise viie aasta jooksul rajada tuuleparke nii Eestis kui Leedus. Kõige kaugemal oleme Tootsi tuulepargi projektiga.

Kas EE on saanud elanikelt kaebusi tuulikute kohta? Kui jah, siis milliseid ja millal?

Inimeste suhtumine tuulikutesse on enamasti positiivne. Kui on tekkinud küsimusi, siis on need puudutanud müra, varjude teket, vilkumist ja mõju lindudele. Oleme saanud paljusid hirme vähendada, sest müra tuulikud praktiliselt ei tekita, varjude teket ja valguse vilkumist ennetatakse planeerimisprotsessis miinimumini. Püüame tegeleda probleemide ennetamisega, et kaebusi üldse ei tuleks.

Kas tuulik töötab ainult tuulega või seda saab ka käima panna?

Tuulik annab pidevalt võrku, kui tuul on püsivalt üle 3 m/s. 25-35 ms/s on tuulikute "cut-out" speed ehk tuulik jääb seisma